

1 Inleiding

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij onderschrijven de logica van de integratie van het waterbodembeheer in de Waterwet. Wel hebben zij enige twijfels of de integrale benadering van het beheer van de waterbodem niet zal betekenen dat de aandacht voor de milieuhygiënische kwaliteit van de waterbodem zal verslappen. Hoe denkt de regering dat te voorkomen? Wat zijn de ambities voor het aantal saneringen in de komende vijf jaar (tot het moment van evaluatie van de wet)? Kan de regering toezeggen dat een nauwkeurige monitoring plaats vindt van de ontwikkeling van de omvang en de kwaliteit van saneringen en de nazorg. Zal hieraan t.z.t. bij de evaluatie nadrukkelijk aandacht besteed worden?

Ook de verdere uitwerking van het handhavinginstrumentarium is in beginsel een goede zaak. De naleving van de wet is echter niet alleen afhankelijk van de beschikbaarheid van een wettelijk instrumentarium, maar ook –in belangrijker mate- van een voldoende grote, goed opgeleide en slagvaardige handhavingorganisatie. De leden van de SP-fractie hebben stevige twijfel of dit aspect van de handhavingketen goed geregeld is. Zo vinden zij het een slechte zaak dat de inspecties V&W en VROM onder druk van efficiencytaakstellingen steeds meer de nadruk leggen op kwaliteitsborgingsystemen bij de uitvoerende partijen, in plaats van zich frequent te vertonen op de plekken waar het werk gedaan wordt. Zo kan er een papieren werkelijkheid ontstaan, waar de kwaliteit prima in orde lijkt, terwijl de praktijk er heel anders uit ziet. Kan de regering een overzicht geven van de bestaande handhavingformatie bij alle relevante overheden (bevoegd gezag) vóór en na de invoering van de Waterwet (FTE, opbouw, regionale spreiding)? Hoe worden deze FTE's momenteel en ná de invoering van de Waterwet ingezet voor de diverse handhavingstaken? Hoeveel tijd wordt besteed aan indirecte handhaving (van de papieren werkelijkheid, zoals de kwaliteitssystemen) en hoeveel aan handhaving op de werkvloer? Wat is het effect van de rijksbrede bezuinigingstaakstelling voor de personeelskosten bij de ministeries op de omvang van de handhavingformatie?

Vergelijkbare vragen hebben de leden van de SP-vragen over de organisatie van de vergunningverlening. Ook daar zal veel veranderen door het in elkaar schuiven van vergunningen tot één vergunning op grond van de Waterwet. Kan inzicht worden gegeven in de huidige formatie bij de verschillende vergunningverleners? Hoe gaat deze formatie er straks uitzien? Hoe wordt voorkomen dat specialistische kennis verloren gaat als zes loketten vervangen worden door één loket? Blijft een goede scheiding tussen vergunningverlening en handhaving ook in de nieuwe situatie verzekerd? Kan de regering verzekeren dat per 1 januari 2010, het moment van inwerkingtreding van de Waterwet, de nieuwe organisatie zowel qua omvang als qua deskundigheid is toegerust op de taken die de wetgever hem toevertrouwt?

¹ De nummering van de inbreng volgt de nummering van de Memorie van Toelichting

De leden van de SP-fractie betreuren het nog steeds –zoals ze dat eerder deden bij de behandeling van de Waterwet- dat de Waterwet en nu ook de Invoeringswet waterwet geen sterkere prikkel geven of zelfs de verplichting opleggen aan gemeenten en waterschappen om uitvoeringstaken in de afvalwaterketen waar dat meerwaarde oplevert te integreren. Het is waar dat er op basis van vrijwilligheid al een aantal goede initiatieven van de grond zijn gekomen. Maar voor gemeenten en waterschappen geldt hetzelfde als voor andere organisaties: je hebt voorlopers, een grote middengroep en achterblijvers. Wetgeving heeft ook als functie om te voorkomen dat de middengroep en de achterhoede de consequentie trekt van de ervaringen opgedaan in de voorhoede. De leden van de SP-fractie constateren dat de regering bij de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wel een niet-vrijblijvende samenwerking oplegt aan decentrale overheden, omdat hiermee het belang van de vergunningaanvrager gediend is. Waarom wordt dezelfde redenering dan niet gevolgd voor de samenwerking in de afvalwaterketen, terwijl daar een besparing van een paar honderd miljoen euro op jaarbasis in het verschiet ligt?

2.5 Afbakening Waterwet/Wet bodembescherming

Het wetsvoorstel regelt de grens tussen dat deel van de oevers dat valt onder de Waterwet en de Wet bodembeheer, met dien verstande dat de drogere oevergebieden alleen vallen onder de Waterwet indien deze uitdrukkelijk worden aangewezen. De leden van de SP-fractie constateren dat de Raad van State kritisch is over de wijze van afbakening en het ontbreken van duidelijke criteria. Zij vragen zich af of een inschatting gemaakt is hoe vaak de aanwijzing van droge oevergebieden als onderdeel van de waterbodem/oever zal voorkomen. Zij vermoeden dat deze constructie gebruikt kan worden om op een goedkope manier van vervuilde baggerslib en/of vervuilde grond af te komen. Kan worden aangegeven wat het effect is van de aanwijzing van droge oevers voor de mogelijkheid om daar uitkomende vervuilde slib of grond uit het aangrenzende waterlichaam op te slaan? De leden van de SP fractie zijn voorstander van maximale inzet op nuttige toepassing van vervuilde slib in plaats van storten. Zij zijn van mening dat de Waterwet een hoogwaardige verwerking zou moeten stimuleren in plaats van de achterdeur open te zetten voor dumping.

De leden van de SP-fractie vragen zich ook af in welke mate belanghebbenden gevolgen ondervinden van de aanwijzing van drogere gebieden als onderdeel van het oppervlaktewater. Zij denken daarmee aan de gebruiksmogelijkheden van hun grond, beheerkosten en kosten van eventuele sanering. Als het verschillend kan uitpakken of je grond onder de jurisdictie van de Waterwet dan wel de Wet bodembescherming valt, is aannemelijk dat belanghebbenden met regelmaat bezwaar zullen maken tegen een aanwijzing, dan wel tegen het ontbreken van een aanwijzing. In dat geval kan het ontbreken van duidelijke criteria in de Waterwet voor de grensafbakening tussen oevers en drogere oevergebieden een bron van bezwaar- en beroepsprocedures worden. Is het met het oog hierop verstandig om te wachten tot de evaluatie van de Waterwet, voordat eventuele criteria in de wet worden opgenomen?

7 Essentialia verontreinigingsheffing in de Wet

De leden van de SP-fractie hebben bij de schriftelijke behandeling van de Waterwet een aantal vragen gesteld over de grondslag van de verontreinigingsheffing. Maar ook bij de zuiveringsheffing is er discussie over de grondslag. Zij ontvangen nog steeds veel klachten van tweepersoonshuishoudens die niet begrijpen waarom de zuiveringsheffing slechts twee smaken heeft: 1 VE voor eenpersoonshuishoudens en 3 VE voor meerpersoonshuishoudens. In het verre verleden werd die grove schaal beargumenteerd met de verwijzing naar de hogere administratieve lasten bij de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA), als er verder gedifferentieerd wordt? De leden van de SP-fractie kunnen zich niet voorstellen dat dit argument bij de huidige stand van techniek nog steeds geldt. Zou de Invoeringswet waterwet geen goede gelegenheid zijn om de differentiatie van de heffing op basis van huishoudensomvang te verbeteren? Een klasseindeling op basis van 1-2-3 VE's zou al een hele verbetering zijn.

11 Aanpassing van de Wet milieubeheer

De leden van de SP-fractie zouden graag een toelichting krijgen waarom bij dit onderdeel van de Waterwet wordt afgeweken van het beginsel rechtsbescherming in twee instanties. Zij begrijpen dat de hiermee de bestaande procedure in de Wet milieubeheer wordt gecontinueerd, maar vragen zich af welke inhoudelijke argumentatie aan deze afwijking van het beginsel ten grondslag ligt. Ook lijkt er een discrepantie te bestaan tussen de argumentatie in de paragrafen 11 en 12 van de MvT.

13 Uitvoering Scheepsafvalstoffenverdrag Rijn- en binnenvaart

De leden van de SP-fractie zijn voorstander van verplichte afgifte van alle scheepsafval. Zowel scheepsgebonden als ladinggebonden afval en bilgewater moet kunnen worden afgegeven in de havens. Het voorstel om in ieder geval het bilgewater gratis af te nemen juichen wij dan ook toe. Is dit ook het geval voor de overige afvalstoffen aan boord van de schepen? Zo nee, waarom niet?

De verdeling van de kosten voor instandhouding van afgiftepunten en verwerking verdient wel zorgvuldigheid zodat dit geen onevenredig grote belasting vormt voor de kleinere schippers die vaak met oudere schepen varen. Graag vernemen de leden van de SP fractie van de minister hoe zij dit evenwichtig vorm geeft in generieke verdeling via bijvoorbeeld 100% indirecte financiering in bijvoorbeeld havengelden?

2.17 Overgangsbepaling Wet bodembescherming

De leden van de SP-fractie vragen zich af waarom is afgezien van het opleggen van nazorgverplichtingen bij saneringen waarbij een Wbb-bevoegd gezag heeft ingestemd met het verslag van de sanering. Bestaat niet het risico dat hierdoor de nazorg hiermee in het gedrang komt?